

Кафедра української мови і літератури та методик їх навчання

Силабус навчальної дисципліни

Предметно-методична компетентність вчителя-словесника та викладача-філолога – 4 кредити ЄКТС

Викладач: Комінярська Ірина Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент

Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	<i>Предметно-методична компетентність вчителя-словесника та викладача-філолога</i>
Кількість кредитів	<i>4</i>
Шифр навчальної дисципліни	<i>Вибіркова дисципліна</i>
Прізвище, ім'я, по батькові викладача	<i>Комінярська Ірина Миколаївна</i>
Науковий ступінь	<i>Кандидат філологічних наук</i>
Вчене звання	<i>Доцент</i>
Посада викладача	<i>Доцент кафедри української мови і літератури та методик їх навчання</i>
Електронна адреса кафедри	<i>kufsd@ukr.net</i>
Контактний телефон викладача	<i>0974937411</i>
Профайл викладача	<i>https://kogpa.edu.ua/images/main_dir/kaf_ukr_susp/sklad/info/kominyarska.pdf</i>
Е-mail викладача	<i>kominyarska@meta.ua</i>
Розклад консультацій	<i>Очні консультації; платформа Zoom</i>
Час проведення	<i>Середа; 14:00 – 16:00</i>
Місце проведення	<i>Аудиторія №38</i>

ПРЕРЕКВІЗИТИ	<i>Курс «Предметно-методична компетентність вчителя-словесника та викладача-філолога» тісно пов'язаний із такими дисциплінами: філософія, педагогіка, психологія, сучасна українська мова, сучасна українська література, методика навчання української мови та літератури, технологія уроку української мови і літератури та ін.</i>
ПОСТРЕКВІЗИТИ	<i>Знання, вміння та навички з предметно-методичної компетентності вчителя-словесника та викладача-філолога можуть бути використані під час написання магістерської роботи.</i>

Курс «Предметно-методична компетентність вчителя-словесника та викладача-філолога» спрямований на формування у здобувачів таких професійних компетентностей:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність приймати ефективні рішення у професійній діяльності та відповідально ставитися до обов'язків, мотивувати учасників освітнього процесу до досягнення спільної мети; діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ЗК 5. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, володіння навичками міжособистісної взаємодії під час вирішення професійних завдань.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність забезпечувати здобуття освіти державною мовою.

ФК 6. Здатність здійснювати інтегроване навчання. Здатність застосовувати сучасні методи й технології навчання української мови, української літератури, історії, доступно транслювати їх у площину навчальних предметів української мови та літератури, історії з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

ФК 8. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності та визначати траєкторію власного саморозвитку.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Здатність здійснювати навчання української мови і літератури, історії в закладах освіти на основі сучасних освітніх методик і технологій, а також принципів та практик європейських країн.

ПРН 10. Виявляти готовність приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування майбутніх наслідків на основі отриманих професійних знань.

МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	Розвивати в магістрів предметно-методичну компетентність вчителя-словесника та викладача-філолога як базову характеристику діяльності педагога з метою підвищення ефективності процесу викладання української мови та української літератури, що включає фахові знання та когнітивні уміння професійної компетентності.
ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	<p>Дослідити лінгводидактичні аспекти предметної компетентності вчителя-словесника.</p> <p>Обґрунтувати раціональний підбір технології уроків української мови і літератури.</p> <p>Удосконалювати основні аспекти професійної компетентності вчителя української мови та літератури.</p> <p>Упроваджувати інноваційні форми та методи навчання критичного мислення та концептуально застосовувати стратегії критичного мислення на уроках української мови і літератури в ЗЗСО.</p> <p>Розвивати професійну компетентність вчителя української мови і літератури в царині фахових знань і вмінь професійної компетентності.</p> <p>Удосконалювати методичні, наукові, соціальні та особистісні компетенції вчителя, спрямовані на формування мовно-літературних компетенцій учнів у процесі вивчення української мови та літератури.</p> <p>Розвивати навички володіння сучасними методиками та технологіями організації та проведення уроку української мови і літератури</p> <p>Удосконалювати знання та уміння моделювання уроків української мови та літератури за різними типами.</p>

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Предметно-методична компетентність вчителя-словесника та викладача-філолога»

ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
лекції		семінар	самостійна робота	лекції		семінар	самостійна робота	
<u>Змістовий модуль 1.</u>								

ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК МЕТОДИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА ТА ВИКЛАДАЧА-ФІЛОЛОГА								
Тема 1. Основні аспекти професійної компетентності вчителя української мови і літератури	12	2	2	8	13	1		12
Тема 2. Види та підходи до інтегрованого навчання на уроках української мови і літератури	12	2	2	8	13	1		12
Тема 3. Особливості технологій і методик особистісно орієнтованого навчання.	12	2	2	8	13		1	12
Тема 4. Особливості технологій і методик компетентнісного навчання, виховання й розвитку на уроках української мови і літератури	12	2	2	8	13		1	12
Разом за змістовим модулем 1	48	8	8	32	52	2	2	48
<p><u>Змістовий модуль 2.</u></p> <p>ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЯК ПРЕДМЕТНО-МЕТОДИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ ТА ВИКЛАДАЧА-ФІЛОЛОГА</p>								
Тема 5. Нормативні документи та вимоги до результатів навчання ЗСО за державними стандартами	12	2	2	8	13	1		12
Тема 6. Характеристика типових освітніх програм мовно-літературної освітньої галузі	15	2	2	11	13		1	12
Тема 7. Технологія уроку української мови та уроку української літератури в ЗСО	15	2	2	11	15		1	14
Тема 8. Застосування форм та методів навчання критичного мислення на уроках української мови і літератури	15	2	2	11	16	1	1	14
Тема 9. Стратегії критичного мислення на уроках української мови і літератури	15	2	2	11	11		1	10
Разом за змістовим модулем 2	72	10	10	52	68	2	4	62
ВСЬОГО	120	18	18	84	120	4	6	110

Теми практичних занять та критерії оцінювання навчальних досягнень

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Професійна компетентність, її характеристика: мобільність знань, гнучкість методів професійної діяльності.	2
2	Інтегроване навчання як сукупність послідовних дій вчителя та учня.	2
3	Особистісно орієнтоване навчання, його завдання.	2/1

4	Суть компетентнісного навчання та його основні завдання.	2/1
5	Оцінювання результатів навчання здобувачів середньої освіти.	2
6	Мовно-літературна освітня галузь.	2/1
7	Технологія уроку.	2/1
8	Критичне мислення.	2/1
9	Стратегії критичного мислення.	2/1
Разом		18/6

Методи навчання: лекція, бесіда, навчальна дискусія, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький.

№ з/п	Завдання для самостійної роботи	Посилання на ресурс, де зберігається електронне видання
1	Укласти методичний коментар на тему: «Професійна компетентність вчителя української мови і літератури та викладача-філолога» (8 /12 год)	http://umo.edu.ua/images/content/depozitar/posibnyky/navchalnyi/6_%D0%9A%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%9B.%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BE%D0%BA.pdf
2	Виписати ключові поняття з теми: «Інтегроване навчання» (8 /12 год)	https://formula.education/2024/03/06/integrovane-navchannya-efektyvnyj-ta-perspektyvnyj-metod-zdatnyj-pokrashhyty-yakist-osvity/
3	Укласти презентацію на тему: «Особистісно орієнтоване навчання» (8 /12 год)	https://ivanushunoroku.webnode.com.ua/navchaln%D1%96-tekhnolog%D1%96i/osobist%D1%96sno-zor%D1%96entovane-navchannya/
4	Укласти бібліографію джерел на тему: «Компетентнісне навчання» (8 /12 год)	https://vseosvita.ua/library/kompetentnisne-navchannia-nush-na-urokakh-ukrainskoi-movy-ta-literatury-573933.html
5	Добір та опрацювання фахової літератури: «Результати навчання здобувачів середньої освіти на уроках української мови та літератури» (8 /12 год)	https://znayshov.com/News/Details/formuvalne_otsiniuvannia_na_urokakh_ukrainskoi_movy_ta_literatury
6	Укласти повідомлення на тему: «Критичне мислення на уроках української мови та літератури» (11/12 год)	https://naurok.com.ua/kritichne-mislennya-na-urokah-ukrainsko-movi-ta-literaturi-50512.html
7	Пошук інформації в мережі Інтернет за темою: «Технологія уроку української мови та літератури»	https://vseosvita.ua/library/tehnologii-urokiv-ukrainskoi-movi-ta-literaturi-546900.html

	(11/14 год)	
8	Укласти список найновіших статей на тему: «Критичне мислення» (11/14 год)	https://vseosvita.ua/library/rozvitok-kriticnogo-mislenna-na-urokah-ukrainskoi-movi-ta-literaturi-221958.html
9	Добір цікавих матеріалів на тему: «Стратегії критичного мислення» (11/10 год)	https://naurok.com.ua/strategiya-rozvitku-kriticnogo-mislennya-335482.html
	Разом: 84/110 год	

**Рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
заочної форми навчання**

№ з/п	ТЕМАТИКА ІНДЗ	Посилання на ресурс, де зберігається електронне видання
1.	Укласти презентацію на тему: «Інтегроване навчання»	https://formula.education/2024/03/06/integrovane-navchannya-efektyvnyj-ta-perspektyvnyj-metod-zdatnyj-pokrashhyty-yakist-osvity/
2.	Скласти тести за темою: «Особистісно орієнтоване навчання»	https://ivanushunoroku.webnode.com.ua/navchaln%D1%96-tekhnolog%D1%96i/osobist%D1%96sno-zor%D1%96entovane-navchannya/
3.	Укласти інтерактивний плакат на тему: «Компетентнісне навчання»	https://vseosvita.ua/library/kompetentnisne-navchannia-nush-na-urokakh-ukrainskoi-movy-ta-literatury-573933.html
4.	Укласти інтерактивний плакат на тему: «Технологія уроку української мови та літератури»	https://vseosvita.ua/library/tehnologii-urokiv-ukrainskoi-movi-ta-literaturi-546900.html
5.	Укласти	

Методи контролю: перевірка усних відповідей; написання тестів; перевірка завдань, що виносяться на самостійне опрацювання; перевірка ІНДЗ.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Професійна компетентність вчителя української мови і літератури та викладача-філолога.
2. Інтегроване навчання.
3. Особистісно орієнтоване навчання.
4. Компетентнісне навчання.
5. Результати навчання здобувачів середньої освіти на уроках української мови та літератури.
6. Критичне мислення на уроках української мови та літератури.
7. Технологія уроку української мови та літератури.

8. Критичне мислення.

9. Стратегії критичного мислення.

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінювання результатів навчальної діяльності студентів на семінарських заняттях з навчальної дисципліни «*Предметно-методична компетентність вчителя-словесника та викладача-філолога*» здійснюється в межах від 0 до 5 балів

за такими критеріями:

- безпомилкове володіння матеріалом;
- здатність до практичного застосування знань;
- ініціативність і творчість;
- активність, самостійність;
- здатність до встановлення міжпредметних зв'язків.

К-сть	Вимога до усної відповіді	Вимога до письмового завдання
0	Магістр не знає суті поставлених питань, допускає грубі помилки, потребує підказування.	Магістр не розкриває суті поставлених питань, допускає грубі помилки, для виконання завдання користується одним джерелом інформації, не здатний до самостійного виконання завдання.
0	Магістр занадто поверхово розкриває суть поставлених питань, потребує підказування.	Магістр занадто поверхово розкриває суть поставлених питань, допускає грубі помилки, для виконання завдань користується одним джерелом інформації, не виявляє самостійності.
1	Магістр поверхово викладає суть навчального матеріалу, допускає багато помилок під час відповіді на поставлені питання. Викладає матеріал уривчастими реченнями, при відповіді допускає суттєві помилки, які не здатен виправити навіть після коректних запитань. Недостатньо володіє розумовими операціями.	Магістр поверхово розкриває суть питання, обмежується недостатньою кількістю джерел інформації, припускає багато помилок.

<p>2</p>	<p>Магістр поверхово викладає суть навчального матеріалу, допускає декілька помилок під час відповіді на поставлені питання. Викладає матеріал уривчастими реченнями, при відповіді допускає суттєві помилки, які не здатен виправити навіть після коректних запитань. Недостатньо володіє розумовими операціями.</p>	<p>Магістр поверхово розкриває суть питання, обмежується недостатньою кількістю джерел інформації, припускає багато помилок.</p>
<p>3</p>	<p>Магістр поверхово, але без помилок викладає суть навчального матеріалу. Відповідь на рівні загальних уявлень про предмет, має фрагментарні навички в роботі з джерелами інформації. Виявляє невисоку культуру викладу знань.</p>	<p>Магістр безпомилково, але поверхнево розкриває суть питання, обмежується недостатньою кількістю джерел інформації (3-4).</p>
<p>3</p>	<p>Магістр грамотно (невпевнено з підказками) розкриває суть поставлених питань, добре володіє термінами дисципліни, але допускає несуттєві помилки.</p>	<p>Магістр грамотно розкриває суть поставлених питань, обмежуючись констатацією готової інформації, допускає несуттєві помилки, виявляє недостатньо самостійності для виконання завдання, де кількість джерел інформації для пошуку - не менше 5.</p>
<p>4</p>	<p>Використовує загальновідомі докази у власній аргументації. Відповідь магістра в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована, однак при відповіді та виконанні практичних завдань допускає несуттєві помилки. Рівень мовленнєвої культури відповідає загальноприйнятим нормам.</p>	<p>Магістр грамотно розкриває суть поставлених питань, обмежуючись констатацією готової інформації, допускає несуттєві помилки, виявляє недостатньо самостійності для виконання завдання, де кількість джерел інформації для пошуку - не менше 6.</p>

4	<p>Магістр не повністю володіє заданим матеріалом, самостійно виявляє творчий підхід до вивченого матеріалу, трансформує одержані знання для формування проблеми, висловлює особисті думки та оцінки на основі всебічного аналізу вихідних даних. Відповідь студента частково повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу. Вміє пов'язати теорію з практикою, володіє культурою викладу інформації, мова магістра грамотна</p>	<p>Магістр глибоко розкриває суть поставлених питань, аналізує, систематизує, трансформує інформацію, висуває гіпотези, виявляє абсолютну самостійність, кількість джерел інформації для пошуку – не менше 7 (для написання реферату).</p>
5	<p>Магістр повністю володіє заданим матеріалом, самостійно виявляє творчий підхід до вивченого матеріалу, трансформує одержані знання для формування проблеми, висловлює особисті думки та оцінки на основі всебічного аналізу вихідних даних. Відповідь магістра повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу. Користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання. Вміє пов'язати теорію з практикою, володіє культурою викладу інформації, мова магістра грамотна</p>	<p>Магістр глибоко розкриває суть поставлених питань, аналізує, систематизує, трансформує інформацію, висуває гіпотези, виявляє абсолютну самостійність, кількість джерел інформації для пошуку – не менше 9 (для написання реферату).</p>

Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1		Модуль 2 (ІНДЗ)	Підсумковий тест	Сума балів
60				
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2			
25	20			

T1	T2	T3	T4	T5		T6	T7	T8	T9				
5	5	5	5	5		5	5	5	5		25	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література Основна

- Бондаренко Г. Формування дослідницької компетенції як чинник удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури. URL: https://journals.snu.edu.ua/index.php/DOMTP_SNU/article/view/462/454 (дата звернення 17.02.2023).
- Бредун І. Організація інтегрованого навчання у процесі вивчення української мови і літератури. URL: http://www.dovkillya.org.ua/images/%D0%B7%D0%B1%D0%B8%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2014_03.pdf#page=280 (дата звернення 08.06.2023).
- Вишневецька Т. Інтегроване навчання в процесі вивчення української мови та літератури. Полтава : Дивосвіт, 2021. 158 с.
- Дегтярьова Г. Формування ікт-компетентності вчителів-філологів у системі неперервної освіти URL: https://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v_5/12.pdf (дата звернення 17.02.2023).
- Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / автор-укладач Н. П. Наволокова. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 176 с.
- Інтегровані уроки української мови та літератури. https://vuzlit.com/719071/klasifikatsiya_integrovanih_urokiv (дата звернення 08.06.2023).
- Картава Ю. Професійна компетентність учителя української мови та літератури як педагогічна категорія. URL: <https://www.cuspu.edu.ua/ua/ntmd/konferentsiy/2-mizhnarodna-internet-konferentsiya-2014/section-4-5-6/1283> (дата звернення: 07.02. 2023).
- Когут О. Інноваційні технології навчання української мови і літератури. Тернопіль : Астон, 2005. 204 с.
- Кузьмінський А. І. Технологія і техніка шкільного уроку : навч. посіб. . Київ : Знання, 2010. 335 с.
- Нестеренко С. Компетентність сучасного вчителя -філолога. URL: http://kompetentnist.blogspot.com/2014/12/blog-post_93.html (дата звернення 17.02.2023).

11. Остапенко Н. Технологія сучасного уроку української мови : навч. посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2012. 248 с.
12. Сімоненко Л. Методична компетентність як складник професійної компетентності вчителя української мови. URL: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN22/13slyvum.pdf> (дата звернення 17.02.2023).

Допоміжна

1. Шарко В. Сучасний урок : технологічний аспект. Посібник для вчителів і студентів . К. : СПД Богданова А. М., 2007. 220 с.
2. Шелехова Г. Урахування сучасних підходів до навчання української мови учнів 8-9 класів ЗНЗ https://lib.iitta.gov.ua/714013/1/%D0%A8%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%A3%D1%80%D0%B0%D1%85%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%81%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%B8%D1%85.pdf (дата звернення 13.07.2023).
3. Ющук І. Українська мова: підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль, «Навчальна книга – Богдан», 2022. 352с.
4. Токмань Г. Методика навчання української літератури в середній школі. Київ: Академія, 2013. 312 с.

Політика дисципліни

Магістранти допускаються до підсумкового контролю за умови, якщо вони відвідували аудиторні заняття та ними виконано всі види завдань, передбачених робочою навчальною програмою курсу. Здобувачі заочної форми навчання, які не мають можливості відвідувати аудиторні заняття, можуть працювати дистанційно на платформах «ZOOM» і «MOODLE».

Працюючи дистанційно або ж при виконанні письмових практичних / тестових завдань, неприпустимим є порушення академічної доброчесності. Зокрема, усна відповідь повинна бути ґрунтовною та не містити перефразовування чужих висловлювань; цитуючи думки науковців, необхідно вказувати автора та джерело; практичні завдання повинні бути виконані самостійно тощо.